



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobci: a) Z. S., nar. X
 b) D. V., nar. X
 oba bytem X
 oba zastoupeni Mgr. Kateřinou Menclovou, advokátkou
 sídlem Konviktská 12, Praha 1

proti
žalovanému: **Statutární město Brno**
 sídlem Malinovského nám. 3, 601 67 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30.10.2020, č.j. MMB/0418384/2020

takto:

- I. Rozhodnutí Statutárního města Brna ze dne 30.10.2020, č.j. MMB/0418384/2020, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení částku 16 520 Kč, a to k rukám Mgr. Kateřiny Menclové, advokátky se sídlem Konviktská 12, Praha 1, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobci se žalobou ze dne 8. 12. 2020 domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného, Magistrátu města Brna (dále jen „magistrát“), ze dne 30. 10. 2020, č.j. MMB/0418384/2020, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobců proti rozhodnutí Úřadu městské části Brno-střed (dále jen „matriční úřad“) ze dne 14. 9. 2020, č. j. MCBS/2020/0134692/DUPK, čímž bylo prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno.
2. V prvním stupni matriční úřad zamítl rozhodnutím ze dne 14. 9. 2020, č. j. MCBS/2020/0134692/DUPK, žádost o opravu zápisu v matriční knize narození a rodném listu podanou žalobci ve věci zápisu jejich nezletilé dcery narozené v zahraničí. Žádost o opravu podali žalobci po zápisu jejich osob do poznámkové části v obou listinách namísto zápisu do hlavních kolonek.

II. Obsah žaloby

3. Žalobci v první řadě shrnují skutkový stav projednávané věci. Žalobci požadovali po matričním úřadu provedení zápisu narození a vydání rodného listu pro jejich nezletilou dceru narozenou v cizině (San Diego, Kalifornie, Spojené státy americké), přičemž žalobci jsou společnými otci dítěte v registrovaném partnerství. Uvádí, že příslušnému matričnímu úřadu dodali všechny listiny potřebné k uskutečnění očekávaného zápisu a vystavení rodného listu, včetně uznávacího rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2020, sp. zn. 20 Ncu 29/2020, osvědčujícího rodičovství žalobců vůči nezletilé.
4. Tento zápis byl dne 14. 7. 2020 proveden a na jeho základě vystaven rodný list, který je podle žalobců stížen vadou. Pochybení úřadu žalobci shledávají v tom, že nejsou uvedeni v zápise ani na rodném listě, ani v knize narození v kolonkách na hlavní části jako rodiče - otci dítěte, nýbrž pouze vedeni v poznámkové části. Proto se proti provedenému zápisu ohradili a podali žádost o jeho opravu.
5. Žalobci dále namítají mechaničnost a formálnost postupů zvolených matričním orgánem a nerespektování uznávacího rozsudku. Žalobci se domnívají, že i za stávající právní úpravy by bylo možné jim vyhovět a zapsat je na rodný list navrhovaným způsobem. Pro úplnost dodávají, že ve věci se shodným skutkovým stavem bylo vedeno řízení pod sp. zn. 29 A 166/2018. V době řízení před žalovaným orgánem nebylo ve věci vydáno meritorní rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém strohém vyjádření klade důraz na předchozí stanovisko, které bylo podrobně popsáno v odvolacím řízení. Svůj postup vidí jako jediný možný dle aktuální právní úpravy a interních podzákonných norem. Dle svého mínění respektoval uznané rozhodnutí a běžnou praxi, když vyplnil jména otců do prostoru pro poznámky namísto do kolonek pro „otce“ nebo „matku“. Na základě výše uvedeného vyjádření žalovaný navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta.
7. Později v doplňujícím vyjádření žalovaný souhlasil s vyhověním odvolání žalobců, požádal o zrušení svého rozhodnutí a postoupení věci k dalšímu řízení.

IV. Posouzení věci

8. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
9. V řízení prvního stupně matriční úřad žádost o provedení opravy zápisu po projednání zamítl, jelikož se domníval, že jednal podle platného práva a vnitřních předpisů. Uvádí, že naplnil jak požadavky uznávacího rozsudku, tak zákonné požadavky, a že návrhu žalobců nemůže za stávající právní úpravy vyhovět. Na toto rozhodnutí žalobci reagovali odvoláním k magistrátu. V odvolání zdůraznili, že by správní orgány měly řešit projednávanou věc koncepčně a v souladu se snahou o zrovnoprávnění stejnopohlavních párů.
10. Magistrát, jakožto odvolací orgán, toto odvolání zamítl jako nedůvodné, čímž potvrdil napadené prvoinstanční rozhodnutí vydané matričním úřadem. Obě zmíněná rozhodnutí shledávají žalobci nezákonnými, jelikož jsou diskriminační a odporují nejlepšímu zájmu dítěte.

Předmětem sporu je obsah a způsob vedení zápisu žalobců (rodičů nezletilé) v knize narození a na rodném listě nezletilé. Rodičovství žalobců vůči nezletilé bylo osvědčeno uznávacím rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2020, sp. zn. 20 Ncu 29/2020, kterým se uznává rozsudek vrchního soudu státu San Diego, Kalifornie, Spojené státy americké ze dne 22. 11. 2019 pod sp. zn. 19FL012971C a je tedy nesporné pro toto řízení.
11. Postavení žalobců je specifické z toho důvodu, že se jedná v obou případech o rodiče – otce a jejich vztah k dítěti má povahu náhradního mateřství. Situace zápisu takovýchto vztahů není explicitně řešena českým právním řádem. Právní úprava je v této oblasti mezerovitá, ale nezakládá tomuto zápisu žádné překážky.
12. Ve věci zápisů stejnopohlavních párů jako rodičů do knihy narození či na rodné listy byla vydána metodika Ministerstva vnitra České Republiky ze dne 10. 9. 2014, jako informace číslo 14/2014. V této se ministerstvo vyhraňuje proti zápisu jednoho ze stejnopohlavních rodičů (konkrétně mužů - otců) do kolonky „matka“, přičemž dovoluje zapsat jednoho z rodičů jako „otce“ a pole „matka“ nechat nevyplněné. V informaci ministerstvo dále rází hodnoty tradiční rodiny, přičemž jen velmi okrajově zohledňuje zájem dítěte a postavení stejnopohlavního páru coby rodičů dítěte.
13. Tato metodika byla dne 7. 6. 2021 nahrazena novou informací č. 9/2021, která již reflektuje výše zmíněné opomenuté zájmy a hodnoty v návaznosti na rozhodnutí v žalobci zmiňovaném řízení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 29 A 166/2018. V tomto sdělení doporučuje matričním úřadům nadále postupovat tak, že do kolonky „otec“, respektive „matka“, vyplní oba dva rodiče stejného pohlaví.
14. Žalobci zmiňují v době podání žaloby otevřené řízení ve skutkově shodné věci vedené před Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 29 A 166/2018, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí dne 28. 4. 2021. Soud v této situaci rozhodl ve prospěch žalobců s věcně shodným problémem na základě výkladu zákona o matrikách v kontextu nejlepšího zájmu dítěte a principu nediskriminace s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2017, sp. zn. I. ÚS 3226/16.

15. Krajský soud v tomto rozsudku konstatoval nutnost individualizace a flexibilní reakce na podněty cílené správnímu orgánu. Postup matričního úřadu označil soud za formální až formalistický, přičemž v něm spatřuje prvky svévole a diskriminačního chování, přestože bylo de facto zákonu vyhověno. Soud k tomuto doprovodil, že matriční vzory pro rodný list jsou nepřesně koncipované, jelikož přesně nekopírují v označení právní úpravu příslušného zákona. Mimo to aktuální podoba těchto vzorů nereflktuje společenský vývoj, který již zná i jiné varianty než rodičovských a partnerských vztahů. V rozsudku soud také zdůrazňuje diskriminační povahu chování vůči homosexuálním párům oproti heterosexuálním právě v obtížích, které doprovází snahu stejnopohlavních párů o dosažení zacházení srovnatelného s běžnou praxí. To by přitom mělo být jednou ze základních snah nejen správních orgánů České Republiky.
16. V citovaném rozsudku Krajský soud v Brně vycházel také z poznatků učiněných Ústavním soudem v nálezu ze dne 29. 6. 2017, sp. zn. I. ÚS 3226/16. V tomto nálezu Ústavní soud zdůrazňuje nejlepší zájem dítěte při řízeních ohledně přiznání rodičovství stejnopohlavních párů k nezletilým dětem, diskutuje základ rodinného života u těchto párů a jejich dětí. Dále se zaměřuje na nerušený rodinný život a právo na to nebýt při výkonu tohoto práva diskriminován v souvislosti se sexuální orientací.
17. S ohledem na skutkovou i právní shodu s věcí projednávanou KS Brno pod sp. zn. 29 A 166/2018 nemá zdejší soud ani v nyní projednávané věci důvod odchýlit se od závěrů vyslovených v rozsudku ze dne 28. 4. 2021. Proto shledává postup magistrátu jako nesprávný, neboť provedené zápisy do knihy narození a rodného listu je vskutku nutné považovat za diskriminační.

VI. Shrnutí a náklady řízení

18. Z výše uvedených důvodů soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost dle § dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
19. S ohledem na to, že shodnými vadami trpělo i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, rozhodl soud i o jeho zrušení (§ 78 odst. 3 s. ř. s.).
20. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobci dosáhli v řízení plného úspěchu, mají proto právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna jejich advokátky a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V daném případě se jednalo o úkony společné pro dva zastupované žalobce (pročež soud dle § 12 odst. 4 advokátního tarifu společné advokátce žalobců za každou zastupovanou osobu snížil mimosmluvní odměnu o 20 %), a to konkrétně o dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) ve výši 2 x 2 x 2 480 Kč a dva režijní paušály ve výši 2 x 300 Kč, tedy celkem 10 520. Žalobcům dále přísluší náhrada za zaplacené soudní poplatky za žalobu ve výši 2 x 3 000 Kč. Celkem tedy byla žalobcům vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 16 520 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. září 2021

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu